



Euroopa Liidu
Nõukogu

Brüssel, 10. märts 2022
(OR. en)

7030/22

EF 74
ECOFIN 208
SUSTDEV 54
FSC 5
ENV 203
CLIMA 97
TRANS 134
ENER 84
ATO 14
AGRI 82
AGRIFIN 23
AGRIORG 24
DRS 13
CCG 14
DELECT 40

SAATEMÄRKUSED

Saatja:	Euroopa Komisjoni peasekretär, allkirjastanud Martine DEPREZ, direktor
Kättesaamise kuupäev:	10. märts 2022
Saaja:	Jeppe TRANHOLM-MIKKELSEN, Euroopa Liidu Nõukogu peasekretär
Komisjoni dok nr:	C(2022) 631 final
Teema:	KOMISJONI DELEGEERITUD MÄÄRUS (EL) .../..., 9.3.2022, millega muudetakse delegeeritud määrust (EL) 2021/2139 seoses teatavate energiasektorite majandustegevusega ja delegeeritud määrust (EL) 2021/2178 seoses sellise majandustegevusega seotud teatava avalikustamisega

Käesolevaga edastatakse delegatsioonidele dokument C(2022) 631 final.

Lisatud: C(2022) 631 final



Brüssel, 9.3.2022
C(2022) 631 final

KOMISJONI DELEGEERITUD MÄÄRUS (EL) .../...,

9.3.2022,

**millega muudetakse delegeeritud määrust (EL) 2021/2139 seoses teatavate
energiasektorite majandustegevusega ja delegeeritud määrust (EL) 2021/2178 seoses
sellise majandustegevusega seotud teatava avalikustamisega**

(EMPs kohaldatav tekst)

SELETUSKIRI

1. DELEGEERITUD ÕIGUSAKTI TAUST

1.1 Üldine taust ja eesmärk

Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusega (EL) 2020/852 (edaspidi „taksonoomiamäärus“)¹ sätestatakse raamistik ELi keskkonnasäästliku majandustegevuse taksonoomia loomise kohta. Taksonoomiamääruses nähakse ette, et selline majandustegevus peaks vastama komisjoni vastuvõetud delegeeritud õigusaktides sätestatud tehnilistele sõelumiskriteeriumidele.

Delegeeritud õigusakt, milles on sätestatud tehnilised sõelumiskriteeriumid, mille põhjal võib teatavat majandustegevust pidada kliimamuutuste leevendamisele või nendega kohanemisele oluliselt kaasa aitavaks ning muid asjakohaseid keskkonnaeesmärke olulisel määral mitte kahjustavaks (edaspidi „ELi taksonoomia kliimaalane delegeeritud õigusakt“) võeti vastu 4. juunil 2021². Komisjon võttis 6. juulil 2021 vastu ka delegeeritud õigusakti, milles on sätestatud sellise teabe sisu, meetodika ja esitusviis, mille peavad avalikustama nii finants- kui ka muud ettevõtjad oma tegevuse kooskõlastamise kohta ELi taksonoomiaga (edaspidi „taksonoomia avaldamist käsitlev delegeeritud õigusakt“)³.

Taksonoomia kliimaalases delegeeritud õigusaktis on esitatud tehnilised sõelumiskriteeriumid sellise majandustegevuse puhul, mis võib aidata kaasa kliimamuutuste leevendamisele ja kliimamuutustega kohanemisele enamikus sektorites. Selles delegeeritud õigusaktis ei käsitleta aga kõiki asjakohaseid sektoreid ega tegevusi. Nimelt ei olnud võimalik teha otsust tuumaenergia kaasamise kohta taksonoomia kliimaalasesse delegeeritud õigusakti, sest vaja oli süvendada tuumaenergiaga seotud olulise kahju ärahoidmise põhimõtte aspektide hindamist, mida sel ajal läbi viidi⁴. Maagaasi valdkonnas pidas komisjon vajalikuks täiendavalt vaadelda, kuidas käsitleda gaasi rolli liidu majanduse CO₂ heite vähendamises.

Kliimamuutuste leevendamise valdkonnas tehniliste sõelumiskriteeriumide kehtestamisel peaks komisjon arvesse võtma käimasolevat ja vajalikku kliimanetraalsele majandusele üleminekut ning looma selleks stiimuleid kooskõlas taksonoomiamääruse artikli 10 lõikega 2. Nagu sedastatud komisjoni 21. aprilli ja 6. juuli 2021. aasta teatistes,⁵ on käesoleva

¹ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 18. juuni 2020. aasta määrus (EL) 2020/852, millega kehtestatakse kestlike investeeringute hõlbustamise raamistik ja muudetakse määrust (EL) 2019/2088 (ELT L 198, 22.6.2020, lk 13).

² Komisjoni 4. juuni 2021. aasta delegeeritud määrus (EL) 2021/2139, millega täiendatakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrust (EL) 2020/852, kehtestades tehnilised sõelumiskriteeriumid, millega määratakse kindlaks, millistel tingimustel võib majandustegevust pidada kliimamuutuste leevendamisele või nendega kohanemisele oluliselt kaasa aitavaks, ja mille alusel otsustatakse, ega see majandustegevus ei kahjusta oluliselt muid keskkonnaeesmärke (ELT L 442, 9.12.2021, lk 1).

³ Komisjoni 6. juuli 2021. aasta delegeeritud määrus (EL) 2021/2178, millega täiendatakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrust (EL) 2020/852, täpsustades selliste ettevõtjate keskkonnasäästliku majandustegevuse kohta avalikustatava teabe sisu ja esitusviisi, kelle suhtes kohaldatakse direktiivi 2013/34/EL artiklit 19a või 29a, ja täpsustades kõnealuse avalikustamiskohustuse täitmise meetodikat (ELT L 443, 10.12.2021, lk 9).

⁴ Komisjoni veebisaidil on kättesaadavad hindamise täiendavad etapid, nimelt Teadusuuringute Ühiskeskuse aruanne, Euratomi asutamislepingu artiklist 31 tulenev ekspertide tehtav hindamine ning tervise-, keskkonna- ja uute riskide teaduskomitee arvamus.

⁵ Komisjoni teatis Euroopa Parlamendile, nõukogule, Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomiteele ning Regioonide Komiteele „ELi taksonoomia, äriühingute kestlikkusaruandlus, kestlikkuseelisted ja usaldussuhtest tulenevad kohustused: rahandus ja Euroopa roheline kokkulepe“, 21.4.2021, COM(2021)188 final; komisjoni teatis Euroopa Parlamendile, nõukogule, Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomiteele ning Regioonide Komiteele „Kestlikule majandusele ülemineku rahastamise strateegia“, Strasbourg, 6.7.2021, COM(2021)390 final.

delegeeritud õigusakti eesmärk täiendada taksonoomia kliimaalast delegeeritud õigusakti. Käesolevas delegeeritud õigusaktis sätestatakse kliimamuutuste leevendamise ja kliimamuutustega kohanemise tehnilised sõelumiskriteeriumid energiasectori täiendava majandustegevuse puhul, mis ei kuulu taksonoomia kliimaalasesse delegeeritud õigusakti, eriti maagaasi ja tuumaenergia sektorites. Kliimamuutustega kohanemise eesmärgi poolest on käesolev delegeeritud õigusakt kooskõlas taksonoomia kliimaalase delegeeritud õigusaktiga, sest selles kajastatakse asjaolu, et kõik majandussektorid peavad kohanema kliimamuutuste kahjuliku mõjuga. Seetõttu sätestatakse selles asjakohased ja järjepidevad kliimamuutustega kohanemise tehnilised sõelumiskriteeriumid maagaasi- ja tuumaenergia sectori majandustegevuse puhul. Teatava maagaasiga seotud üleminekutegevuse puhul, mille korral nähakse käesolevas delegeeritud õigusaktis ette, et kliimamuutuste leevendamisele kaasa aitamise arvestamine on ajaliselt piiratud, ei ole aga selle ajaliselt piiratud arvestamise tõttu vaja ette näha kliimamuutustega kohanemise spetsiifilisi tehnilisi sõelumiskriteeriume. Selguse huvides tuleb mainida, et kliimamuutustega kohanemise valdkonnas olulise kahju ärahoidmise põhimõtte tehnilised sõelumiskriteeriumid ei takista majandustegevust kvalifitseerumast kliimamuutuste leevendamisele oluliselt kaasa aitavaks.

Turgude läbipaistvuse ja investoritele antava teabe suurendamiseks nähakse käesolevas delegeeritud õigusaktis taksonoomia avaldamist käsitleva delegeeritud õigusakti muutmisega ette ka maagaasi- ja tuumaenergia sectoris kohaldatavad avalikustamise erinõuded.

Nagu taksonoomiamääruses mainitud, hõlmab taksonoomia enamat kui kliimanetraalseid ja taastuvenergia investeeringuid. See hõlmab ka majandustegevust, mis ei ole ilmselgelt kliimanetraalne ega seotud taastuvenergiaga, kuid võib rangetel tingimustel ja piiratud aja jooksul võimaldada üleminekut kestlikule energiasüsteemile, näiteks maagaasi- ja tuumaenergia sectori majandustegevus. Selline tegevus ei tohiks pärssida taastuvate energiaallikate arengut.

1.2 Õiguslik taust

Käesoleva delegeeritud õigusakti aluseks on taksonoomiamääruse artikli 8 lõikes 4, artikli 10 lõikes 3 ja artikli 11 lõikes 3 sätestatud volitused. Käesoleva delegeeritud õigusaktiga muudetakse taksonoomia kliimaalast delegeeritud õigusakti, lisades maagaasi- ja tuumaenergia sectori teatava majandustegevuse kohta tehnilised sõelumiskriteeriumid, mida taksonoomia kliimaalases delegeeritud õigusaktis ei ole. Tehnilised sõelumiskriteeriumid kehtestatakse vastavalt taksonoomiamääruse artikli 19 nõuetele. Käesoleva delegeeritud õigusaktiga muudetakse ka taksonoomia avaldamist käsitlevat delegeeritud õigusakti, nähes ette maagaasi- ja tuumaenergia sectoris kohaldatavad avalikustamise erinõuded.

Kooskõlas 13. aprilli 2016. aasta institutsioonidevahelise parema õigusloome kokkuleppe⁶ artikliga 31 koondatakse käesolevasse delegeeritud õigusakti kaks taksonoomiamäärusest tulenevat omavahel seotud volitust, nimelt artikli 10 lõikes 3 ja artikli 11 lõikes 3 sätestatud kliimamuutuste leevendamise ja nendega kohanemisega seotud tehniliste sõelumiskriteeriumide kehtestamise volitus, ning taksonoomiamääruse artikli 8 lõikes 4 sätestatud volitus teabe kohta, mida peavad avalikustama suured finants- ja muud ettevõtjad.

2. ÕIGUSAKTI VASTUVÕTMISELE EELNENUD KONSULTEERIMINE

Maagaasi valdkonnas tugineb käesolev delegeeritud õigusakt soovitudele, mille esitas 2018. aastal loodud kestliku rahanduse tehniline eksperdirühm. Tegemist on komisjoni eksperdirühmaga, mis koosneb mitmesugustest era- ja avaliku sektori sidusrühmadest.

⁶ Euroopa Parlamendi, Euroopa Liidu Nõukogu ja Euroopa Komisjoni vahel sõlmitud institutsioonidevaheline parema õigusloome kokkulepe (ELT L 123, 12.5.2016, lk 1).

Tehnilise eksperdirühma ülesanne oli abistada komisjoni ELi taksonoomia tehniliste sõelumiskriteeriumide väljatöötamisel kooskõlas komisjoni 2018. aasta mai seadusandlike ettepanekutega ning võttes arvesse Euroopa rohelise kokkuleppe eesmärke.

Tehniline eksperdirühm avaldas soovitude kaks vaheversiooni 2018. aasta detsembri ja 2019. aasta juuni aruannetes. Mõlema aruande puhul avaldati avalik üleskutse anda tagasisidet, millele saadi vastavalt 257 ja 830 vastust. Selleks et töötada välja soovitused kliimamuutuste leevendamise ja nendega kohanemisega seotud tehniliste sõelumiskriteeriumide kohta, tegi tehniline eksperdirühm oma ülesannete täitmisel koostööd ka enam kui 200 täiendava eksperdiga⁷. Komisjon korraldas 2019. aasta juunis ja 2020. aasta märtsis ka kaks kohtumist sidusrühmadega, et koguda arvamusi tehnilise eksperdirühma aruannete kohta.

Lisaks avaldati taksonoomia kliimaalase delegeeritud õigusakti eelnõus algselt esitatud maagaasi tehnilised sõelumiskriteeriumid parema õigusloome portaalis, et nendele saaks 20. novembrist kuni 18. detsembrini 2020 nelja nädala jooksul tagasisidet anda. Tagasisidet andsid 46 591 sidusrühma. Neid kriteeriume on arutatud ka liikmesriikide ekspertide ja Euroopa Parlamendi vaatlejatega mitmel liikmesriikide kestliku rahanduse eksperdirühma 2020. ja 2021. aasta koosolekul.

Mis puudutab tuumaenergiat, siis ei ole tehniline eksperdirühm oma soovitudes käsitlenud tuumaenergiaga seotud tegevust. Kuigi tehniline eksperdirühm on tunnistanud, et elektri tootmine tuumaenergiast võib kliimamuutuste leevendamisele oluliselt kaasa aidata, ei suutnud rühm jõuda kindla järelduseni selle kohta, ega tuumaenergia ei kahjusta oluliselt teisi keskkonnaeesmärke, eriti seoses jäätmekäitlusega, bioloogilisele mitmekesisusele ja veele avaldatava mõjuga ning võimaliku saastega. Seetõttu soovitas tehniline eksperdirühm tuumaenergia valdkonda põhjalikumalt hinnata, kaasates asjakohase kõrgetasemelise oskusteabega eksperte.

Seepärast võttis komisjon kasutusele eraldi protsessi tuumaenergia olulise kahju ärahoidmise põhimõttega seotud aspektide põhjalikuks hindamiseks. Esiteks valmistas Euroopa Komisjoni teadus- ja teadmusalitus Teadusuuringute Ühiskeskus (edaspidi „JRC“) taksonoomiamääruse ja olulise kahju ärahoidmise põhimõtte kohase kriteeriumi alusel ette tuumaenergia tehnilise hindamise.

JRC aruandes järeldati, et

- i) tuumaenergia võib aidata oluliselt kaasa kliimamuutuste leevendamise eesmärgi täitmisele ega kahjusta seejuures oluliselt taksonoomiamääruse ülejäänud nelja keskkonnaeesmärgi täitmist, kui see vastab esildatud tehnilistele sõelumiskriteeriumidele;
- ii) sügaval geoloogilistes kihtides ladustamise hoidlaid võib pidada tänapäevaste teadmiste juures sobivaks ja turvaliseks viisiks kasutatud tuumkütuse ja muude kõrgaktiivsete radioaktiivsete jäätmete eraldamiseks biosfäärist väga pikaks ajaks ning selleks vajalik tehnoloogia on nüüd olemas;
- iii) kui mõju keskkonnale võib olla kahjulik, võib mõju ennetamiseks või selle tagajärgede leevendamiseks rakendada asjakohaseid meetmeid olemasoleva tehnoloogia abil ning

⁷ ELi kestliku rahanduse tehniline eksperdirühm, „Financing a sustainable European economy – Technical report – Taxonomy: Final report of the Technical Expert Group on Sustainable Finance (Euroopa jätkusuutliku majanduse rahastamine – tehniline aruanne – taksonoomia: kestliku rahanduse tehnilise eksperdirühma lõpparuanne), 2020. aasta märts.

- iv) Euratomi õigusnormide ja litsentsimisprotsesside järgimine annab piisava kindlustunde, et tuumaenergia täieliku olemusringi, sealhulgas tuumkütusetsükli lõppfaasi mõju inimestele ja keskkonnale jääb allapoole kahjulikku taset.

Selle aruande on läbi vaadanud liikmesriikide kiirguskaitse ja jäätmekäitluse eksperdid, kelle määras teadus- ja tehnikakomitee Euratomi asutamislepingu artikli 31 alusel, ning tervise-, keskkonna- ja uute riskide teaduskomitee eksperdid.

Euratomi asutamislepingu artiklis 31 osutatud eksperdirühma arvamuses hinnatakse JRC aruannet positiivselt⁸. Eksperdid nõustuvad aruande peamiste järeldustega, kuid pakuvad välja mõned tähelepanekud võimalike parenduste kohta. Näiteks on nende arvamusel olemasoleva Euroopa õigusraamistikuga loodud sobiv süsteem, et tagada liidus kõrgeimal tasemel töötajate, avalikkuse ja keskkonna kaitse. Väljaspool liitu toimuva tegevusega seoses leiavad nad, et rahvusvahelised standardid tagavad võrreldava kaitsetaseme, ja märgivad, et sellise tegevuse puhul tuleks nende standardite järgimine lisada tehnilistesse sõelumiskriteeriumidesse. Lisaks kinnitas eksperdirühm JRC arvamust, et sügaval geoloogilistes kihtides ladustamise hoidlaid peetakse tänapäevaste teadmiste juures sobivaks ja turvaliseks lahenduseks kõrgaktiivsete jäätmete käitlemiseks, ning märkis, et selleks vajalik tehnoloogia on juba praegu olemas. Eksperdirühm kinnitas ka JRC hinnangut raskete õnnetuste tagajärgede kohta, pidades seda siiski ulatuselt piiratuks. Eksperdirühm märkis, et ELi taksonoomia alusel ei ole ühegi majandustegevuse puhul hinnatud raskete õnnetuste muud otsest ega kaudset mõju, mida JRC ei analüüsi. Ka selline hindamine võib olla tähtis, et mõista raskete õnnetuste laiemat mõju, kuid seda võib olla keerulisem teha.

Tervise-, keskkonna- ja uute riskide teaduskomitee eksperdid leiavad, et JRC aruande tähelepanekud ja soovitusel mitteradioloogilise mõju kohta on üldiselt põhjalikud. Ekspertide arvamusel tuleb aga mõnda tähelepanekut põhjalikumalt hinnata ja tõendada. Nad on eelkõige seisukohal, et võrdlus, et tuumaenergia ei tee rohkem kahju kui muu energiatootmise tehnoloogia, erineb taksonoomiamääruse kohasest olulise kahju ärahoidmise hindamisest. Samuti väljendas tervise-, keskkonna- ja uute riskide teaduskomitee seisukohta, et õigusraamistiku olemasolu ei ole iseenesest piisav kõigi asjakohaste riskide leevendamiseks, ning soovitas põhjalikumalt analüüsida teatavaid aspekte, eriti (enamasti väljaspool liitu toimuva) kaevandamise ja eraldamise mõju:

- ebamäärasus seoses kõrgaktiivsete tuumajäätmete lõppladustamisega, mis on endiselt lahendamata uurimisküsimus, ning
- kiirguse mõju keskkonnale, eriti seoses vee ja mereressursside kaitsega.

Tuumaenergiaga seotud tegevuse kohta tehniliste sõelumiskriteeriumide kehtestamisel on komisjon võtnud nõuetekohaselt arvesse tervise-, keskkonna- ja uute riskide teaduskomitee tähelepanekuid ja neid käsitletud. Käesolevas delegeeritud õigusaktis ei ole käsitletud kaevandamis- ja eraldamistegevust ning tehnilistes sõelumiskriteeriumides on käsitletud ülejäänud tähelepanekuid.

Käesoleva delegeeritud õigusakti vastuvõtmise protsessiga seoses otsustati, et mõjuhinnang ei ole vajalik maagaasist energia tootmisega seotud tegevuse puhul, arvestades, et

⁸ Aruandele lisatud eriarvamuses (üks 32st eksperdist, kes esindasid 27 liikmesriiki) märgiti, et JRC aruandes ei keskendutud teatavatele peamistele riskidele, nagu tuumarelva levik ja vähetõenäolised, kuid suure mõjuga õnnetused, mis on tuumaenergiaga seotud tegevuse puhul muust taksonoomiaga hõlmatud energiatehnoloogiast teravam probleem. Seejuures tuleks aga märkida, et nende küsimuste hindamist ei lisatud JRC-le antud volitustes nimetatud töö alla, sest hindamisraamistik põhines tehnilise eksperdirühma järgitaval protsessil.

- käesoleva delegeeritud õigusaktiga rakendatakse juba tehtud poliitilisi valikuid ja ainult täiendatakse taksonoomia kliimaalast delegeeritud õigusakti;
- taksonoomia kliimaalane delegeeritud õigusakt põhines tehniliselt eksperdirühmalt ja kestliku rahanduse platvormilt saadud nõuannetel ning sellega kaasnes proportsionaalne mõjuhindang;
- suurema osa kavakohaselt käesolevas delegeeritud õigusaktis käsitletava tegevuse puhul kohaldatavate kriteeriumide kohta on juba tehtud mõjuhindang ja avalik konsultatsioon taksonoomia kliimaalase delegeeritud õigusakti ettevalmistamise raames.

Tuumaenergiaga seotud tegevuse puhul otsustati, et mõjuhindang ei ole vajalik, arvestades, et eespool kirjeldatud viisil viidi ellu üksikasjalik tehniline hindamine.

Maagaasi ja tuumaenergia valdkonna asjakohased tehnilised ja poliitilised küsimused on seetõttu olnud avalikkusele teada kogu taksonoomiamäärust käsitleva seadusandliku arutelu, tehnilise eksperdirühma töö ja taksonoomia kliimaalase delegeeritud õigusakti väljatöötamise jooksul. Neid on mitu korda arutatud ka liikmesriikide ja Euroopa Parlamendiga. Sidusrühmad on esitanud komisjonile selle tegevuse kohta ulatuslikku tagasisidet, lähtudes gaasiga seotud tegevuse puhul taksonoomia kliimaalase delegeeritud õigusaktiga seoses arutatud valikutest ning JRC aruandest ja eksperdikomitee tuumaenergiaga seotud tegevuse hindamistest. Delegeeritud õigusakti eelnõu varasem avalikustamine oleks tõenäoliselt turge mõjutanud.

Seetõttu ei olnud käesoleva delegeeritud õigusakti ettevalmistamiseks vaja täiendavaid avalikke konsultatsioone.

Kooskõlas vastavalt taksonoomiamääruse artikli 10 lõikega 4 ja artikli 11 lõikega 4 ning artikli 23 lõikega 4 ja artikli 24 lõikega 2 on konsulteeritud kestliku rahanduse platvormi (edaspidi „platvorm“) ja liikmesriikide eksperdirühmaga.

Platvormi tagasisides esitatakse mitu tajutatavat puudust ja vastuolu taksonoomiamäärusega. Samuti küsitakse selles, kas kriteeriumid on kooskõlas taksonoomiamääruse artikli 10 lõike 2 ning artiklite 17 ja 19 tingimustega. Väljendatakse eelistust kaasata tegevus hoopis võimalikus tulevases keskkonnatoime vahekattegorias vastavalt platvormi käimasolevale tööle. Platvorm nimetab mitut probleemi seoses teatavate kriteeriumide tulevikku suunatusega ja sellega, et finantsturgude kasutajad ei ole kindlad, et suudavad tuvastada, kas ettevõtjad kriteeriume järgivad. Platvormi ettepanekud on seotud delegeeritud õigusaktis käsitletavate avalikustamis- ja kontrollinõuete täpsustamisega.

Tagasiside kinnitas teadaolevat seisukohtade lahknevust. Komisjon võttis teadmiseks platvormi ja teatavate liikmesriikide poolt liikmesriikide kestliku rahanduse eksperdirühma konsultatsiooni raames väljendatud kriitika, mille kohaselt delegeeritud õigusakti eelnõu ei ole kooskõlas taksonoomiamäärusega nii seoses olulise kaasaaitamisega kliimamuutuste leevendamisele kui ka nõudega vältida muude keskkonnaeesmärkide olulist kahjustamist. Komisjon lükkab selle kriitika tagasi, kuivõrd see näib põhinevat taksonoomiamääruse artikli 10 lõike 2 eesmärgiga vastuolus oleval eeldusel, et delegeeritud õigusakti võib lisada ainult tehnilised sõelumiskriteeriumid, mis tagavad kõige olulisema panuse kliimamuutuste leevendamise eesmärgi täitmisega ega kahjusta või kahjustavad kõige vähem muid keskkonnaeesmärke. Taksonoomiamääruse artikli 10 lõigete 2 ja 3 alusel peab komisjon sätestama tehnilised sõelumiskriteeriumid majandustegevuse puhul, millele ei ole praegu tehnoloogiliselt ega majanduslikult teostatavat vähese CO₂ heitega alternatiivi ja mis oleks vajalik kliimanetraalsusele üleminekul. Komisjon lükkab tagasi ka kriitika teistelt

liikmesriikidelt, kes vaidlustavad tuumaenergiaga seotud tegevuse liigitamise taksonoomiamääruse artikli 10 lõike 2 alla ja väidavad, et see peaks kuuluma taksonoomiamääruse artikli 10 lõike 1 alla. Taksonoomiamääruse artikli 10 lõike 1 punktis a hõlmab energia tootmine, edastamine, salvestamine, jaotamine või kasutamine ainult taastuvenergiat kooskõlas direktiiviga (EL) 2018/11 ning tuumaenergiaga seotud tegevus ei kuulu selle sätte punktides b–i loetletud muude majandustegevuse kategooriate alla. Tehnilistes sõelumiskriteeriumides ning avalikustamis- ja kontrollinõuetes on tehtud sihipärased kohandused, et suurendada eelkõige nende selgust ja kasutatavust. Tasub meenutada, et mis ei kvalifitseeru ELi taksonoomias keskkonnasäästlikuks majandustegevuseks, ei ole iseenesest kohe kahjulik.

3. DELEGEERITUD ÕIGUSAKTI ÕIGUSLIK KÜLG

Volitus võtta vastu delegeeritud õigusakte on sätestatud taksonoomiamääruse artikli 8 lõikes 4, artikli 10 lõikes 3 ja artikli 11 lõikes 3.

Artiklis 1 sätestatakse taksonoomia kliimaalase delegeeritud õigusakti muudatused.

Artiklis 2 sätestatakse taksonoomiaga seotud avalikustamist käsitleva delegeeritud õigusakti muudatused.

Artiklis 3 täpsustatakse delegeeritud õigusakti jõustumise ja kohaldamise kuupäevi.

Käesoleva määruse I lisa sätestatakse taksonoomia kliimaalase delegeeritud õigusakti I lisa muudatused.

Käesoleva määruse II lisa sätestatakse taksonoomia kliimaalase delegeeritud õigusakti II lisa muudatused.

Käesoleva määruse III lisa esitatakse taksonoomiaga seotud avalikustamist käsitleva delegeeritud õigusakti uus XII lisa.

KOMISJONI DELEGEERITUD MÄÄRUS (EL) .../...,

9.3.2022,

millega muudetakse delegeeritud määrust (EL) 2021/2139 seoses teatavate energiasektorite majandustegevusega ja delegeeritud määrust (EL) 2021/2178 seoses sellise majandustegevusega seotud teatava avalikustamisega

(EMPs kohaldatav tekst)

EUROOPA KOMISJON,

võttes arvesse Euroopa Liidu toimimise lepingut,

võttes arvesse Euroopa Parlamendi ja nõukogu 18. juuni 2020. aasta määrust (EL) 2020/852, millega kehtestatakse kestlike investeeringute hõlbustamise raamistik ja muudetakse määrust (EL) 2019/2088,⁹ eriti selle artikli 8 lõiget 4, artikli 10 lõiget 3 ja artikli 11 lõiget 3,

ning arvestades järgmist:

- (1) Komisjoni delegeeritud määruses (EL) 2021/2139¹⁰ sätestatud tehnilised sõelumiskriteeriumid hõlmavad mitut majandussektorit ja -tegevust, mis võivad aidata kaasa liidu kliimamuutuste leevendamise ja kliimamuutustega kohanemise eesmärkidele. Need majandussektorid ja -tegevus valiti nende osa tõttu kasvuhoonegaaside üldheites ja nende tõestatud potentsiaali tõttu kasvuhoonegaaside heite tootmise ärahoidmisel või sellise heite vähendamisel või kõrvaldamisel. Lisaks on tõestatud nende majandussektorite ja -tegevuse potentsiaal võimaldada sellist ärahoidmist, vähendamist ja kõrvaldamist muudes majandussektorites ja -tegevuses või tagada sellise heite pikaajaline ladustamine muude sektorite või tegevuse jaoks.
- (2) Kogu energiakasutus tekitab liidus ligikaudu 75 % otsesest kasvuhoonegaaside heitest. Seega on energiasektoril väga tähtis osa kasvuhoonegaaside heite jätkuval vähendamisel. Delegeeritud määruses (EL) 2021/2139 sätestatud tehnilised sõelumiskriteeriumid hõlmavad seetõttu paljusid energiatarneahelaga seotud majandussektoreid ja -tegevusi alates elektri- või soojusenergia tootmisest eri allikatest kuni ülekande- ja jaotusvõrkude, energia salvestamise, soojuspumpade ning biogaasi ja biokütuste tootmiseni. Delegeeritud määrus (EL) 2021/2139 ei sisalda aga maagaasi- ja tuumaenergiasektori majandustegevusega seotud tehnilisi sõelumiskriteeriume, olenemata nende sektorite potentsiaalist aidata kaasa liidu majanduse CO₂ heite vähendamisele.
- (3) Nagu on sätestatud komisjoni 21. aprilli 2021. aasta teatises („ELi taksonoomia, äriühingute kestlikkusaruandlus, kestlikkuseelisted ja usaldussuhtest tulenevad kohustused: rahandus ja Euroopa roheline kokkulepe“) ning komisjoni 6. juuli 2021. aasta teatises („Kestlikule majandusele ülemineku rahastamise strateegia“),

⁹ ELT L 198, 22.6.2020, lk 13.

¹⁰ Komisjoni 4. juuni 2021. aasta delegeeritud määrus (EL) 2021/2139, millega täiendatakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrust (EL) 2020/852, kehtestades tehnilised sõelumiskriteeriumid, millega määratakse kindlaks, millistel tingimustel võib majandustegevust pidada kliimamuutuste leevendamisele või nendega kohanemisele oluliselt kaasa aitavaks, ja mille alusel otsustatakse, ega see majandustegevus ei kahjusta oluliselt muid keskkonnaeesmärke (ELT L 442, 9.12.2021, lk 1).

lükati maagaasist energia tootmist käsitlevate tehniliste sõelumiskriteeriumide kehtestamine edasi, arvestades vajadust täiendava tehnilise hindamise järele, eriti maagaasi rolli kohta üleminekul CO₂ heiteta majandusele¹¹. Ka tuumaenergia tootmisega seotud tegevuse tehniliste sõelumiskriteeriumide kehtestamine lükati edasi, sest oodati 2020. aastal alustatud põhjaliku eksperdihindamise tulemust selle kohta, kas tuumatsükli ja eelkõige tuumajäätmete olusringi võib pidada kokkusobivaks määruse (EL) 2020/852 artiklis 17 sätestatud nõudega, et tegevus ei tohi oluliselt kahjustada teisi keskkonnanäesmärke. Neid hindamisi arvesse võttes tuleb tunnistada, et maagaasi ja tuumaenergia tootmisega seotud tegevus võib kaasa aidata liidu majanduse CO₂ heite vähendamisele.

- (4) Kooskõlas määruse (EL) 2020/852 artikli 10 lõikega 2, milles käsitletakse ülemineku majandustegevust, on vajalik sätestada tehnilised sõelumiskriteeriumid seoses elektri tootmise, elektri ja soojus-/jahutuseenergia tõhusa koostootmise ning tõhusates kaugkütte- ja kaugjahutussüsteemides maagaasist soojus-/jahutuseenergia tootmisega, mille puhul maagaasist tuleneva kasvuhoonegaaside heite tase on allpool asjakohast piirväärtust. Lisaks tuleb sätestada tehnilised sõelumiskriteeriumid seoses maagaasi kasutamisega elektri tootmisel, elektri ja soojus-/jahutuseenergia tõhusal koostootmisel ning tõhusates kaugkütte- ja kaugjahutussüsteemides soojus-/jahutuseenergia tootmisel, kui selline elektri tootmine, elektri ja soojus-/jahutuseenergia tõhus koostootmine ning tõhusates kaugkütte- ja kaugjahutussüsteemides soojus-/jahutuseenergia tootmine ei vasta veel sellele asjakohasele piirväärtusele, sest peale kliimaneutraalse energia kasutamise ja rohkemate investeeringute juba vähese CO₂ heitega majandustegevusse ja -sektoritesse eeldab üleminek muu majandustegevuse ja -sektorite kasvuhoonegaaside heite olulist vähendamist, mille puhul ei ole tehnoloogiliselt ega majanduslikult teostatavaid vähese CO₂ heitega alternatiive. Kogu selline majandustegevus tuleks liigitada määruse (EL) 2020/852 artikli 10 lõike 2 alusel üleminekutegevuseks, arvestades et tehnoloogiliselt ja majanduslikult teostatavad vähese CO₂ heitega alternatiivid ei pruugi veel olla turul piisavas ulatuses kättesaadavad, et katta energianõudlus järjepidevalt ja usaldusväärset. Just elektritootmise valdkonnas on asjakohane leida alternatiivne lähenemisviis kasvuhoonegaaside heite otseseks piiramiseks. Selle alternatiivse lähenemisviisi raames, mis peaks andma kahekümneaastase perioodi jooksul sarnaseid tulemusi, võivad rajatised saavutada selliseid tulemusi, kui piiravad käitamistundide arvu või toovad ettepoole ülemineku taastuvatest energiaallikatest toodetud või vähese CO₂ heitega gaaside kasutamisele. Tehnilised sõelumiskriteeriumid peaksid soodustama suurema heitega energiaallikate, sealhulgas tahkete fossiilkütuste kiiremat kasutuselt kõrvaldamist. Selleks et täita määruse (EL) 2020/852 artikli 10 lõike 2 esimese lõigu punktides a, b ja c sätestatud nõuded, peaksid maagaasi kasutamisega seotud tehnilised sõelumiskriteeriumid ka tagama, et on olemas usaldusväärsed tõendid, mille kohaselt ei saa taastuvate energiaallikatega saavutada sama energiatootmisvõimsust, ning et iga rajatise kohta võetakse kasutusele tulemuslikud kavad kooskõlas sektori parimate tulemustega, et minna kindlaks kuupäevaks täielikult üle taastuvatele energiaallikatele või vähese CO₂ heitega

¹¹ Komisjoni 21. aprilli 2021. aasta teatis Euroopa Parlamendile, nõukogule, Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomiteele ning Regioonide Komiteele „ELi taksonoomia, äriühingute kestlikkusaruandlus, kestlikkuseelised ja usaldussuhtest tulenevad kohustused: rahandus ja Euroopa roheline kokkulepe“ (COM(2021) 188 final) ning komisjoni teisipäev, 6. juuli 2021. aasta teatis Euroopa Parlamendile, nõukogule, Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomiteele ning Regioonide Komiteele „Kestlikule majandusele ülemineku rahastamise strateegia“ (COM(2021)390 final).

gaasidele. Tehnilised sõelumiskriteeriumid peaksid ühtlasi tagama, et piiratud aja jooksul arvestatakse selle tegevuse panust CO₂ heite vähendamisse.

- (5) Taastuvatel energiaallikatel on tähtis roll liidu kliima- ja keskkonnanäesmärkide täitmisel. Sellega seoses tuleb suurendada investeeringuid taastuvatesse energiaallikatesse, et täita liidu energiaturu vajadus taastuenergia ja puhta energeetika järele.
- (6) Tuumaenergiaga seotud tegevus on vähese CO₂ heitega, see ei hõlma Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi (EL) 2018/2001¹² artikli 2 teise lõigu punktis 1 määratletud ning määruse (EL) 2020/852 artikli 10 lõike 1 punktis a osutatud taastuvatest energiaallikatest toodetud energiat ega kuulu muudesse selle sätte punktides b–i loetletud majandustegevuse kategooriatesse. Selline tuumaenergiaga seotud majandustegevus tuleks liigitada määruse (EL) 2020/852 artikli 10 lõike 2 alla, kui puudub tehnoloogiliselt ja majanduslikult teostatav vähese CO₂ heitega alternatiiv, millest piisaks, et katta energianõudlus järjepidevalt ja usaldusväärselt. Lisaks teatati kestliku rahanduse tehnilise eksperdirühma 2020. aasta märtsi lõplikus aruandes,¹³ et „tuumaenergia tootmisega ei kaasne energia tootmise etapis peaaegu üldse kasvuhoonegaaside heidet“ ning „tõendid tuumaenergia võimaliku olulise panuse kohta kliimamuutuste leevendamise eesmärkide täitmise olid ulatuslikud ja selged“. Mitme liikmesriigi kavades kuuluvad kliimaeesmärkide, sealhulgas Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruses (EL) 2021/1119¹⁴ sätestatud CO₂ heite 2050. aastaks vähendamise eesmärgi täitmiseks kasutatavate energiaallikate hulka nii tuumaenergia kui ka taastuenergia. Stabiilse baaskoormusenergia varustuse tagamisega soodustab tuumaenergia taastuvate energiaallikate kasutuselevõttu ega takista nende arengut, nagu nõutakse määruse (EL) 2020/852 artikli 10 lõike 2 punktis b. Seetõttu tuleks tuumaenergiaga seotud tegevust pidada vastavaks määruse (EL) 2020/852 artikli 10 lõikele 2.
- (7) Ekspertide tehtud teaduslikus hindamises¹⁵ järeldati, et tuumaenergiaga seotud majandustegevuse tehnilised sõelumiskriteeriumid peaksid tagama, et märkimisväärselt ei kahjustata teisi keskkonnanäesmärke tulenevalt tuumajäätmete pikaajalise ladustamise ja lõppladustamisega kaasnevatest võimalikest riskidest. Need tehnilised sõelumiskriteeriumid peaksid seetõttu kajastama tuumaohutuse, kiirguskaitse ja radioaktiivsete jäätmete käitlemise kõrgeimaid standardeid, lähtudes Euroopa Aatomienergiaühenduse asutamislepingus (edaspidi „Euratomy asutamisleping“) ja selle lepingu alusel vastuvõetud õigusaktides, eelkõige nõukogu direktiivis 2009/71/Euratom¹⁶ sätestatud nõuetest. Nimetatud direktiivis on esitatud

¹² Euroopa Parlamendi ja nõukogu 11. detsembri 2018. aasta direktiiv (EL) 2018/2001 taastuvatest energiaallikatest toodetud energia kasutamise edendamise kohta (ELT L 328, 21.12.2018, lk 82).

¹³ Tehnilise eksperdirühma aruanne on kättesaadav aadressil https://ec.europa.eu/info/sites/default/files/business_economy_euro/banking_and_finance/documents/200309-sustainable-finance-teg-final-report-taxonomy_en.pdf

¹⁴ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 30. juuni 2021. aasta määrus (EL) 2021/1119, millega kehtestatakse kliimaneutraalsuse saavutamise raamistik ning muudetakse määruseid (EÜ) nr 401/2009 ja (EL) 2018/1999 (Euroopa kliimamäärus) (ELT L 243, 9.7.2021, lk 1).

¹⁵ JRC aruanne „Technical assessment of nuclear energy with respect to the ‘do no significant harm’ criteria of Regulation (EU) 2020/852 („Taxonomy Regulation““ (Tuumaenergia tehniline hindamine seoses määruses (EL) 2020/852 (taksonoomiamäärus) esitatud olulise kahju ärahoidmise kriteeriumidega), mis on kättesaadav aadressil https://ec.europa.eu/info/file/210329-jrc-report-nuclear-energy-assessment_en

¹⁶ Nõukogu 25. juuni 2009. aasta direktiiv 2009/71/Euratom, millega luuakse tuumaseadmete tuumaohutust käsitlev ühenduse raamistik (EÜT L 172, 2.7.2009, lk 18).

kõrgetasemeline tuumaohutuse eesmärk, mis hõlmab iga tuumaseadme olelusringi kõiki etappe, sealhulgas selliste seadmete asukoha planeerimine, projekteerimine, ehitamine, kasutuselevõtmine, käitamine ja dekomisjoneerimine. Eelkõige nõutakse selles direktiivis märkimisväärseid ohutuslaseid parendusi uute reaktorite, sealhulgas nn III+ põlvkonna reaktorite projekteerimises, milleks tuleks kasutada parimaid võimalikke teadmisi ja tehnoloogiat, võttes arvesse viimaseid rahvusvahelisi ohutusnõudeid. Need nõuded tagavad tuumaohutuse eesmärgi tulemusliku rakendamise, sealhulgas sügavkaitse põhimõtte kohaldamise ja tulemusliku ohutuskultuuri kehtestamise. Need nõuded tagavad, et suurte inimtegevusest põhjustatud ja looduslike ohtude, sealhulgas maavärinate ja üleujutuste mõju viiakse miinimumini ning ennetatakse õnnetusi, käitamishäireid ja juhtimissüsteemide tõrkeid või rikkeid, muu hulgas kaitsestruktuuridega või tagavaraks hoitavate jahutus- ja elektrivarustussüsteemidega.

- (8) Turul on saanud kättesaadavaks tuumaelektrijaamadele ette nähtud õnnetusjuhtumitele vastupidav kütus, mis annab lisakaitse kütuse või reaktoriosade struktuurikahjustustest tulenevate õnnetuste eest. Nende hiljutiste tehnoloogiliste suundumuste arvessevõtmiseks tuleks seda liiki kütuse kasutamine sätestada nõudena tehnilistes sõelumiskriteeriumides, võttes arvesse selle litsentsimist liidus.
- (9) Kogu maailmas tehakse teadus- ja arendusalaseid jõupingutusi, et välja töötada uut tuumareaktoritehnoloogiat, mis kasutab muu hulgas suletud kütusetsükleid või kütuse paljundamise kontseptsioone ning viib miinimumini kõrgaktiivsete radioaktiivsete jäätmete tootmise (IV põlvkonna reaktorid). Olgugi et need IV põlvkonna reaktorid ei ole veel kaubanduslikult tasuvad, tuleks selliste reaktorite kohta sätestada tehnilised sõelumiskriteeriumid, arvestades nende võimalikku panust CO₂ heite vähendamise eesmärgi täitmisse ja radioaktiivsete jäätmete miinimumini viimisse.
- (10) Mitme liikmesriigi CO₂ heite vähendamise jõupingutuste raames kuulub tuumaenergia tulevaste energiaallikate hulka. Komisjoni hinnatud stsenaariumid toovad kaasa vähese CO₂ heitega energiasüsteemi, mis põhineb suurel määral taastuvatel energiaallikatel ja praeguse tasemega võrreldes stabiilse ülesseatud võimsusega tuumaenergia. Praegu kasutatavate tuumaseadmete vananedes tuleb need muuta ohutumaks, et pikendada käitamise eluiga, ning ehitada uusi tuumaseadmeid aegunud seadmete asendamiseks. See on järjepidev protsess, mis peaks tagama vajaliku võimsuse olemasolu energiasüsteemi CO₂ heite vähendamiseks 2050. aastaks ja vajaduse korral hiljem. Sellele vastavalt on vaja märkimisväärseid investeeringuid tuumaenergiasse kogu perioodil kuni 2050. aastani ja hiljemgi. Vaja on tagada, et uutes tuumaseadmetes kasutatakse parimaid tehnoloogia arengust tulenevaid lahendusi. Seetõttu tuleks selliste uute tuumaelektrijaamade tehniliste sõelumiskriteeriumidega tagada iga investimisprojekti korralised hindamised ja tehnilised parameetrid, mis vastavad parimale tehnoloogia tasemele, arvestades järjepidevate teadus- ja arengualaste jõupingutuste tulemusi ning tehnoloogia pidevat täiustamist. Määrata tuleks konkreetsed kuupäevad, et tagada kestliku CO₂ heite vähendamise kokkusobiva uue tehnoloogia järkjärguline kasutuselevõtt niipea, kui see muutub kättesaadavaks.

- (11) Euratomi asutamislepingu II lisas ja nõukogu määruses (Euratom) nr 2587/1999¹⁷ on kehtestatud lävendid ja muud nõuded komisjonile tuumaenergiasse tehtavatest investeeringutest teatamiseks. Olenemata sellest, kas Euratomi asutamislepingu II lisas ja määruses (Euratom) nr 2587/1999 teavitamist nõutakse, peaks komisjon esitama selliste investeeringute kohta arvamuse, et taksonoomia eesmärkide täitmiseks võetaks võimalikult palju arvesse Euratomi õigusaktides esitatud põhimõtteid ja nõudeid, sealhulgas tuumaohutuse eesmärki. Samal põhjusel tuleks rahuldavalt käsitleda kõiki määruse (EL) 2020/852 artikli 10 lõike 2 ja artikli 17 kohaldamisega seotud küsimusi ning komisjoni arvamuses nimetatud tehnilisi sõelumiskriteeriume.
- (12) Arvestades uude tuumaenergia tootmise võimsusesse tehtavate investeeringute pikki ooteaegu, võib valitud olemasolevate tuumaseadmete kasutusaja pikendamine toetada energiasüsteemi CO₂ heite vähendamist lähitulevikus kuni keskpikas plaanis. Selliste pikenduste tehnilistes sõelumiskriteeriumides tuleks aga nõuda muudatusi ja ohutusega seotud uuendusi, et need tuumaseadmed vastaksid tingimata rangeimatele võimalikele ohutusstandarditele ning kõigile Euratomi asutamislepingu alusel vastuvõetud õigusaktides sätestatud ohutuseesmärgi nõuetele.
- (13) Arvestades tehnoloogia ja teaduse eeldatavat arengut, tuleks investeeringute suhtes, mida tehakse uute tuumaseadmete ehitamise ja ohutusse käitamise, kus kasutatakse parimat olemasolevat tehnoloogiat, ning mille on asjakohaseks kuupäevaks heaks kiitnud liikmesriikide pädevad asutused kooskõlas kohaldatava riikliku õigusega, kohaldada tehnilisi sõelumiskriteeriume ja tähtaegu, mis soodustavad suletud kütusetsükli või kütuse paljundamist kasutatavate IV põlvkonna reaktorite väljaarendamist ja tulevast kasutamist, kui need muutuvad turul kättesaadavaks. Sellise tehnoloogia arengust lähtuvalt tuleks need tähtajad nõuetekohaselt läbi vaadata.
- (14) Kliimamuutuste leevendamise või nendega kohanemise eesmärkidega seotud tehniliste sõelumiskriteeriumidega tuleks tagada, et majandustegevus ei kahjusta oluliselt ühtegi muud keskkonnaeesmärki. Eriti tuumaenergiaga seotud majandustegevuse puhul on vaja tagada, et jäätmete pikaajaline lõppladustamine ei kahjusta oluliselt ja pikaajaliselt keskkonda, nagu on viidatud määruse (EL) 2020/852 artikli 17 lõike 1 punkti d alapunktis iii. Seetõttu on asjakohane sätestada tehnilistes sõelumiskriteeriumides erinõuded radioaktiivsete jäätmete käitlemise fondile ja dekomisjoneerimisfondile, mis võivad olla kombineeritud, kooskõlas põhimõttega, et jäätmetekitajad peaksid vastutama jäätmekäitluse kulude eest; samuti on kohane nõuda kõigi radioaktiivsete jäätmete jaoks toimivaid lõppladustamise rajatisi, mis peaksid ära hoidma radioaktiivsete jäätmete ekspordi kolmandates riikides lõppladustamise eesmärgil. Mitmes liikmesriigis lõppladustatakse madala või keskmise radioaktiivsusega jäätmeid juba praegu maapinnalähedastes ladustuspaikades ning aastakümnete jooksul on kogutud jäätmekäitluse valdkonnas palju kogemusi ja oskusteavet nende maapinnalähedaste ladustuspaikade käitamise kohta. Kõrgaktiivsete radioaktiivsete jäätmete ja kasutatud tuumkütuse puhul on sügaval geoloogilistes kihtides lõppladustamine kaasaegne lahendus, mida tunnustavad laialdaselt kogu maailma ekspordid kui kõige ohutum ja kestlikum lahendus kõrgaktiivsete radioaktiivsete jäätmete ja jäätmeteks peetava kasutatud tuumkütuse käitlemise viimases etapis. Liikmesriigid vastutavad jätkuvalt oma kasutatud tuumkütuse ning madala või keskmise radioaktiivsusega või kõrgaktiivsete radioaktiivsete jäätmete

¹⁷ Nõukogu 2. detsembri 1999. aasta määrus (Euratom) nr 2587/1999, milles määratletakse investeerimisprojektid, millest tuleb komisjonile teatada vastavalt Euroopa Aatomienergiaühenduse asutamislepingu artiklile 41 (EÜT L 315, 9.12.1999, lk 1).

käitlemise poliitika eest, kuid peaksid kaasama lõppladustamisvõimaluste kavandamise ja rakendamise oma riiklikku poliitikasse, eelkõige kasutatud tuumkütuse ja radioaktiivsete jäätmete käitlemise riiklikesse programmidesse, käsitledes igat liiki kasutatud tuumkütust ja radioaktiivseid jäätmeid ning kõiki kasutatud tuumkütuse ja radioaktiivsete jäätmete käitlemise etappe tekkimisest lõppladustamiseni. Riiklike programmide sisu on täpsustatud nõukogu direktiivis 2011/70/Euratom¹⁸ ning see hõlmab peamisi tulemusnäitajaid edenemise läbipaistvaks jälgimiseks. Liikmesriigid peavad andma komisjonile korrapäraselt aru riiklike programmide rakendamise edenemise kohta. Liikmesriikide 2021. aasta aruandlusest nähtub, et tehakse märkimisväärseid edusamme esimeste sügaval geoloogilistes kihtides lõppladustamise rajatiste loomisel liidu territooriumil. Liikmesriikidele muutuvad kättesaadavaks reaalsed lahendused, et sellised rajatised 2050. aastaks välja töötada ja neid käitada. Seetõttu tagab vastava nõude lisamine tehnilistesse sõelumiskriteeriumidesse, et keskkonda oluliselt ei kahjustata.

- (15) On vaja, et finants- ja muud ettevõtjad tagaksid investoritele suure läbipaistvuse seoses nende investeringutega maagaasi ja tuumaenergia tootmise tegevusse, mille kohta tuleks sätestada tehnilised sõelumiskriteeriumid. Selle läbipaistvuse tagamiseks tuleks finants- ja muudele ettevõtjatele sätestada avalikustamise erinõuded. Investoritele avaldatava teabe võrreldavuse tagamiseks tuleks see teave esitada vormil, millel näidatakse selgesti maagaasi ja tuumaenergiaga seotud tegevuse osakaalu nende ettevõtjate peamiste tulemusnäitajate nimetajas ja asjakohasel juhul lugejas. Selleks et määruse (EL) 2020/852 artiklites 5 ja 6 osutatud finantstoodetesse investeerijatele oleks tagatud suur läbipaistvus seoses maagaasi- ja tuumaenergiaalase tegevusega, mille kohta on sätestatud tehnilised sõelumiskriteeriumid, muudab komisjon või esitab ettepaneku muuta nende finantstoodete puhul kohaldatavat avalikustamisraamistikku asjakohaselt, et tagada nende finantstoodete olulusringi jooksul täielik läbipaistvus. Selleks et selline teave oleks lõppinvestoritele selgesti tuvastatav, kaalub komisjon turustajate antavaid finants- ja kindlustusnõuandeid puudutavate nõuete muutmist.
- (16) Investorite usalduse suurendamiseks peaks vastavust maagaasiga seotud tegevuse tehnilistele sõelumiskriteeriumidele kontrollima sõltumatu kolmas isik. Vastavuse erapooletu ja hoolsa kontrollimise tagamiseks peaks sõltumatul kolmandal isikul olema vahendid ja oskusteave selle kontrolli läbiviimiseks, ta peaks olema sõltumatu, et vältida huvide konflikti omaniku või rahastajaga, ning ta ei tohiks osaleda sellise maagaasiga seotud tegevuse arendamises ega elluviimises. Peale kontrollimehhanismi võib finants- ja muude ettevõtjate suhtes kohaldada teistes kestlikku rahandust käsitlevates liidu õigusaktides esitatud kontrolli erinõudeid, mis hõlmavad vastavust tehnilistele sõelumiskriteeriumidele. Määruse (EL) 2020/852 artikli 26 lõike 1 punkti c kohaselt peaks komisjon läbi vaatama normid, mida on vaja selles määruses sätestatud kriteeriumidele vastavuse kontrollimise mehhanismide kasutusele võtmiseks.
- (17) Maagaasi- ja tuumaenergiasektorile on iseloomulik kiire tehnoloogia areng. Seetõttu tuleb korrapäraselt läbi vaadata nende sektorite energia tootmisega seotud tegevust hõlmavad tehnilised sõelumiskriteeriumid, nagu nõutakse määruse (EL) 2020/852 artikli 19 lõikes 5. Määruse (EL) 2020/852 artikli 10 lõikes 2 sätestatud tingimuste alusel peaks sellise läbivaatamise korral käsitlema ka tehnilistes sõelumiskriteeriumides sätestatud ajavahemike asjakohasust.

¹⁸ Nõukogu 19. juuli 2011. aasta direktiiv 2011/70/Euratom, millega luuakse ühenduse raamistik kasutatud tuumkütuse ja radioaktiivsete jäätmete vastutustundlikuks ja ohutuks käitlemiseks (ELT L 199, 2.8.2011, lk 48).

- (18) Seepärast tuleks vastavalt muuta delegeeritud määrust (EL) 2021/2139 ja komisjoni delegeeritud määrust (EL) 2021/2178¹⁹. Delegeeritud määruse (EL) 2021/2139 ja delegeeritud määruse (EL) 2021/2178 muudatused ei kohusta tegema investeeringuid, vaid on mõeldud selleks, et aidata finantsturgudel ja investoritel rangete tingimuste järgi kindlaks teha asjakohase gaasi ja tuumaenergiaga seotud tegevuse, mis on vajalik liikmesriikide energiasüsteemide muutmiseks kliimaneutraalseks kooskõlas liidu kliimaeesmärkide ja -kohustustega.
- (19) Käesolevas delegeeritud määruses sätestatud delegeeritud määruse (EL) 2021/2139 ja delegeeritud määruse (EL) 2021/2178 muudatused on tihedalt seotud. Selleks et tagada nende sätete sidusus ja üheaegne jõustumine, anda sidusrühmadele õigusraamistikust terviklik ülevaade ja hõlbustada määruse (EL) 2020/852 kohaldamist, on vaja kehtestada need sätted ühes määruses.
- (20) Finants- ja muudele ettevõtjatele tuleb anda piisavalt aega, et hinnata, kas nende maagaasi ja tuumaenergiaga seotud majandustegevus vastab käesolevas määruses sätestatud tehnilistele sõelumiskriteeriumidele, ning anda selle hinnangu põhjal aru vastavalt delegeeritud määrusele (EL) 2021/2178. Seepärast tuleks käesoleva määruse kohaldamine edasi lükata kuupäevale 1. jaanuar 2023,

ON VASTU VÕTNUD KÄESOLEVA MÄÄRUSE:

Artikkel 1

Delegeeritud määruse (EL) 2021/2139 muudatused

Delegeeritud määrust (EL) 2021/2139 muudetakse järgmiselt.

- (1) Lisatakse järgmine artikkel 2a:

„Artikkel 2a

Läbivaatamine

Määruse (EL) 2020/852 artikli 19 lõikes 5 osutatud läbivaatamise käigus vaatab ja hindab komisjon ka vajadust muuta I lisa jaos 4.27, jaos 4.28, jao 4.29 punkti 1 alapunktis b, jao 4.30 punkti 1 alapunktis b ja jao 4.31 punkti 1 alapunktis b osutatud kuupäevi.

I lisa jagude 4.27 ja 4.28 punktis 2 osutatud kuupäevade läbivaatamise käigus tuleb võtta arvesse tehnika arengut õnnetusjuhtumitele vastupidava kütuse turustamisel liidus ja kogu maailmas.“

- (2) I lisa muudetakse vastavalt käesoleva määruse I lisale.
- (3) II lisa muudetakse vastavalt käesoleva määruse II lisale.

Artikkel 2

Delegeeritud määruse (EL) 2021/2178 muudatused

Delegeeritud määrust (EL) 2021/2178 muudetakse järgmiselt.

- (1) Artiklisse 8 lisatakse lõiked 6, 7 ja 8:

„6. Finants- ja muud ettevõtjad avalikustavad järgmise teabe:

¹⁹ Komisjoni 6. juuli 2021. aasta delegeeritud määrus (EL) 2021/2178, millega täiendatakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrust (EL) 2020/852, täpsustades selliste ettevõtjate keskkonnasäästliku majandustegevuse kohta avalikustatava teabe sisu ja esitusviisi, kelle suhtes kohaldatakse direktiivi 2013/34/EL artiklit 19a või 29a, ja täpsustades kõnealuse avalikustamiskohustuse täitmise meetodikat (ELT L 443, 10.12.2021, lk 9).

- a) delegeeritud määruse (EL) 2021/2139 I ja II lisa jaos 4.26, jaos 4.27 ja jaos 4.28 osutatud ja taksonoomiaga kooskõlas oleva majandustegevuse maht ja osatähtsus nende peamiste tulemusnäitajate nimetajas ja lugejas;
 - b) delegeeritud määruse (EL) 2021/2139 I ja II lisa jaos 4.26, jaos 4.27 ja jaos 4.28 osutatud ja taksonoomias käsitletud, kuid taksonoomiaga kooskõlas mitteoleva majandustegevuse maht ja osatähtsus nende peamiste tulemusnäitajate nimetajas;
 - c) taksonoomias käsitlemata tuumaenergiaga seotud majandustegevuse maht ja osatähtsus nende peamiste tulemusnäitajate nimetajas.
7. Finants- ja muud ettevõtjad avalikustavad järgmise teabe:
- a) delegeeritud määruse (EL) 2021/2139 I ja II lisa jaos 4.29, jaos 4.30 ja jaos 4.31 osutatud ja taksonoomiaga kooskõlas oleva majandustegevuse maht ja osatähtsus nende peamiste tulemusnäitajate nimetajas ja lugejas;
 - b) delegeeritud määruse (EL) 2021/2139 I ja II lisa jaos 4.29, jaos 4.30 ja jaos 4.31 osutatud ja taksonoomias käsitletud, kuid taksonoomiaga kooskõlas mitteoleva majandustegevuse maht ja osatähtsus nende peamiste tulemusnäitajate nimetajas;
 - c) taksonoomias käsitlemata maagaasiga seotud tegevuse maht ja osatähtsus nende peamiste tulemusnäitajate nimetajas.
8. Lõigetes 6 ja 7 osutatud teave esitatakse tabelina, kasutades käesoleva määruse XII lisas sätestatud vorme.“

(2) Käesoleva määruse III lisas esitatud tekst lisatakse XII lisana.

Artikkel 3

Jõustumine ja kohaldamine

Käesolev määrus jõustub kahekümnendal päeval pärast selle avaldamist *Euroopa Liidu Teatajas*.

Seda kohaldatakse alates 1. jaanuarist 2023.

Käesolev määrus on tervikuna siduv ja vahetult kohaldatav kõikides liikmesriikides.

Brüssel, 9.3.2022

*Komisjoni nimel
presidendi eest
Mairead McGUINNESS
komisjoni liige*